Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

491-99-82
4-75
3759

111

2010

№111

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

ՅՈՒՂԱԲԵՐ

ՍԵՐՈԲՅԱՆ-ԻՆՃԻԿՅԱՆԻ

Ի 23-Ն ՀՈՒՆՎԱՐԻ 1929 Թ. ԹԻՖԼԻՍ

Հրատարակութիւն Կենդրոնական Գրավաճառանոցի

491.99-8 ԱՄ
4-75

ԴԱԽԱՃԱՒԻՂ

111

ԿԱԶՄԵՑ

Կ. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆՑ

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ
ԻՄԱՑԱԲԵՐ
ԱՍՐՈՒԵԱՆ - ԻՆՋԻՔԵԱՆԻ
23 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929 ԹՈՒԻ

1008
355-68

Ծառն արմատով է ծառ.
Տունն հիմամբ է տուն:

2002

ԹԻՖԼԻՁ
Տպարան Մովսէս Վարդանեանի:
1886

13807

Дозволено Цензурою, 13 Января 1885 года. Тифлисъ.
Типографія М. Вартанянца, Тройц. пер., д. № 11.

ԱԶԴ

Գրաբառի ուսման սկզբնաւորութիւնը դիւրացնելու համար կազմուեցաւ այս նախաշաւիղը: Եթէ նոր սկսող աշակերտը կարողանայ սորա իւրաքանչիւր յօդուածի անծանօթ բառերն ուղիղ հասկանայ, աշխարհաբառի օգնութեամբ իւրաքանչիւր նախադասութիւնն ուղիղ վերլուծել եւ թարգմանել, եւ ի վերջոյ քերականական ամենապարզ ձեւերն հեշտութեամբ ճանաչել, նա այդքանով բաւական պաշար գտած կըլինի գրաբառի ուսումն աւելի յաջող շարունակելու հետեւեալ տարիներում: Ձեռնարկիս մէջ ծրագրած իւրաքանչիւր վարժութիւնը, կրկնութիւնը եւ ամփոփումը պէտք է լինի աշակերտի աստիճանաբար զարգացման հետեւանք. ուստի եւ օգտակար կըլինի առանց շտապելու կանգ առնել իւրաքանչիւր յօդուածի վերայ եւ վարժեցնել աշակերտին նախ ուղիղ առոգանութեան եւ ուղղագրութեան կանոնների մէջ, յետոյ հարց ու պատասխանների եւ բառերի տեղափոխութեան միջոցով նոր նախադասութիւններ կազմել տալ, կամ խոնարհել եւ հոլովել տալ նախ աշխարհաբառ եւ ապա գրաբառ: Նմանապէս օգտակար կըլիներ մի նոր յօդուածի ուսումնասիրութիւն սկսելուց յառաջ կրկնել տալ նախընթացը. իսկ շրջանի վերջում անհրաժեշտ է անցածից մի ընդհանուր ամփոփումն անել. այդ նպատակի համար ձեռնարկիս վերջում դրինք կանոնաւոր խոնարհման եւ հոլովման աղիւսակներ:

Այժմ, երբ մեր երեք Ծաղկաքաղների վերայ աւելացաւ եւ այս Նախաշաւիղը, հարկ ենք համարում համառօտակի յայտնել այստեղ եւ մեր կարծիքը նոցա գործադրութեան ժամանակի մասին: Եթէ դպրոցական շրջանը բաժանենք վեց հիմնական դասարանների, գրաբառի ուսման ընթացքը կարելի է բաժանել այսպէս.

Առաջին դասարան—Նախաշաւիղ:

Երկրորդ դասարան—Առաջին Ծաղկաքաղ, որ ունի եւ իւր առանձին բառացուցակը. միեւնոյն ժամանակ մանրամասն ուսումնասիրութեան քերականութեան առաջին մասի՝ առաւելապէս գրաբառի խոնարհման եւ հոլովման, որոնց համար կան եւ առանձին ձեռնարկներ:

Երրորդ դասարան—Երկրորդ Ծաղկաքաղ եւ քերականութեան երկրորդ մասն:

Չորրորդ դասարան—Երրորդ Ծաղկաքաղ եւ քերականութեան երրորդ մասն:

Հինգերորդ եւ Վեցերորդ դասարան—նախնեաց մատենագրութիւններ եւ Հայոց մատենագրութեան պատմութիւն:

Բոլոր վեց շրջաններում գրաւոր պարապմունքն անհրաժեշտ պայման է:

Կ. Կ.

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ
ԻՒՂԱՐԵՐ
ՍԵՐՈԲԵԱՆ - ԻՆՃԻԿԵԱՆԻ
23 ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ 1929 ԹՈՒԻՆ

Ա. ՊԱՏԱՐԱԳ ԴՈՅՆ

1. Աստուած յիշեց Նոյին. քամի հանեց ու ջուրը կանգնեցաւ. աղբիւրները կալնուեցան. անձրևը կտրուեցաւ. ջուրը, քանի գնում, պակասում էր:

յիշեց=յիշեաց.	*քանի գնում=երթայր.*
Նոյին=զՆոյ.	*աղբիւրները=աղբիւրք.*
քամի=հողմ.	*կալնուեցան=խցան.*
հանեց=ած, էած.	*կտրուեցաւ=արգելաւ.*
կանգնեցաւ=դադարեաց.	*պակասում էր=նուազէր.*

Եւ յիշեաց Աստուած զՆոյ. և ած Աստուած հողմ. և դադարեաց ջուրն. և խցան աղբիւրք. և արգելաւ անձրև. երթայր ջուրն և նուազէր:

2. Տապանը նստաւ Արարատի սարերում. Նոյը բացեց տապանի պատուհանը և բաց թողեց ագռաւին: Նա դուրս եկաւ և էլ չդարձաւ:

բացեց=երբաց.	*սարերում=ի լերինս.*
բաց թողեց=արձակեաց.	*Արարատի=Արարատայ.*
դուրս եկաւ=էլ.	*էլ=անդէն, անդրէն.*

Եւ նստաւ տապանն ի լերինս Արարատայ: Երբաց Նոյ զպատուհան տապանին. և արձակեաց զագռաւն: Էլ և անդէն ոչ դարձաւ:

3. Նոյը բաց թողեց աղաւնուն։ Նա կրկին յետ եկաւ նորա մօտ դէպի այն տապանը. որովհետև դեռ ջուրը բռնած ունէր երկրի բոլոր երեսը։

կրկին=անդրէն. աղաւնուն=զաղաւնին. դէպի այն տապանը=ի տապան անդր. բռնած ունէր=ունէր. յետ եկաւ=դարձաւ. նորա մօտ=առ նա բոլոր=ամենայն. որովհետև=զի.

Եւ արձակեաց զաղաւնին։ Եւ դարձաւ անդրէն առ նա ի տապան անդր. զի դեռ ջուր ունէր զամենայն երեսս երկրի։

4. Նոյը ձեռքը մեկնեց և բռնեց աղաւնուն. և էլի առաւ նորան իւր մօտ նոյն տապանի մէջ։ Եւ եօթն օր էլ սպասեց։

մեկնեց=ձգեաց. բռնեց=կալաւ. էլի=անդէն. առաւ=առ, էառ. նորան=զնա. ձեռքը=զձեռն. իւր մօտ=առ իւր. նոյն տապանի մէջ=ի տապան անդր. սպասեց=դադարեաց. էլ=և. եօթն օր= աւուրս եօթն.

Եւ ձգեաց զձեռն. և ընկալաւ. և առ զնա անդրէն առ իւր ի տապան անդր։ Եւ դադարեաց և աւուրս եօթն։

5. Նոյը եկաւ, բաց թողեց աղաւնուն այն տապանից։ Երեկոյին դարձաւ աղաւնին նորա մօտ. իւր բերանում բռնած ունէր ձիթենու տերև։ Նոյը հասկացաւ, որ ջրերը ցածացել են գետնի երեսից։

եկաւ=դարձաւ, եկն. այն տապանից=ի տապանէ անտի. երեկոյին=ընդ երեկս. իւր բերանում=ի բերան իւրում. գետնի երեսից=յերկրէ. ձիթենու=ձիթենւոյ. հասկացաւ=գիտաց. որ=թէ, զի. ցածացել են=ցածուցեալ են.

Եւ դարձաւ, արձակեաց զաղաւնին ի տապանէ անտի։ Եւ դարձաւ առ նա աղաւնին ընդ երեկս. և ունէր տերև ձիթենւոյ ի բերան իւրում։ Եւ գիտաց Նոյ, թէ ցածուցեալ են ջուրք յերկրէ։

6. Էլի եօթն օր սպասեց. կրկին բաց թողեց աղաւնուն։ Նա այլ ևս չվերադարձաւ նորա մօտ։ Ջուրը պակսեցաւ երկրի երեսից։ Նոյը բացեց տապանի ծածկը և տեսաւ, որ ջուրը պակասել էր երկրի երեսից։

պակսեցաւ=նուազեաց. երեսից=յերեսաց. ծածկ=ձեղուն. տեսաւ=ետես. որ=զի. պակսել էր=նուազեալ էր. այլ ևս չվերադարձաւ=ոչ ևս յաւելաւ դառնալ.

Եւ դադարեաց աւուրս եօթն ևս. և դարձեալ արձակեաց զաղաւնին։ Եւ ոչ ևս յաւելաւ դառնալ առ նա։ Եւ նուազեաց ջուրն յերեսաց երկրի։ Եւ եբաց Նոյ զձեղուն տապանին. և ետես, զի նուազեալ էր ջուրն յերեսաց երկրի։

7. Նոյը դուրս եկաւ. նորա կինը, նորա որդիքը, նորա հարսները, բոլոր գազանները, բոլոր սողունները, բոլոր թռչունները նոյնպէս դուրս եկան այն տապանից։ Նոյը սեղան շինեց Աստծու համար. և առաւ բո-

լոր սուրբ անասուններից և բոլոր սուրբ թռչուններից. և մատաղ արաւ այն սեղանի վերայ։

Նորա հարսները=կանայք որդւոց նորա.
Նոյնպէս=և՛..և՛.
դուրս եկան=ելին.
Աստծու համար=Աստուծոյ.
այն սեղանի վերայ=ի վերայ սեղանոյն.
մատաղ արաւ=եհան ողջակէզ.
բոլոր սուրբ անասուններից=յամենայն անասնոց սրբոց.
բոլոր սուրբ թռչուններից=յամենայն թռչնոց սրբոց.

Եւ ել Նոյ. և՛ կին նորա, և՛ որդիք նորա, և՛ կանայք որդւոց նորա, և՛ ամենայն գազան, և՛ ամենայն սողուն, և՛ ամենայն թռչուն ելին ի տապանէ անտի։ Եւ շինեաց Նոյ սեղան Աստուծոյ. և առ յամենայն անասնոց սրբոց և յամենայն թռչնոց սրբոց. և եհան ողջակէզ ի վերայ սեղանոյն։

Բ. ԿՐԿՆՈՒԹԻՒՆ.

8. Եւ յիշեաց Աստուած զՆոյ.
և ած Աստուած հողմ.
և դադարեաց ջուրն։
Եւ խցան ազբիւրք,
և արգելաւ անձրև.
երթայր ջուրն և նուազէր։
Եւ նստաւ տապանն ի լերինս Արարատայ։
9. Եբաց Նոյ զպատուհան տապանին,
և արձակեաց զագռաւն.

ել և անդէն ոչ դարձաւ։
Եւ արձակեաց զաղաւնին։
Եւ դարձաւ անդրէն առ նա ի տապան անդր.
զի դեռ ջուր ունէր զամենայն երեսս երկրի։
10. Եւ ձգեաց զձեռն և ընկալաւ,
և առ զնա անդրէն առ իւր ի տապան անդր։
Եւ դադարեաց ևս աւուրս եօթն.
և դարձաւ, արձակեաց զաղաւնին ի տապանէ անտի։
Եւ դարձաւ առ նա աղաւնին ընդ երեկս.
և ունէր տերև ձիթենւոյ ի բերան իւրում։
Եւ գիտաց Նոյ, թէ ցածուցեալ են ջուրք յերկրէ։
11. Եւ դադարեաց աւուրս եօթն ևս.
և դարձեալ արձակեաց զաղաւնին։
Եւ ոչ ևս յաւելաւ դառնալ առ նա։
Եւ նուազեաց ջուրն յերեսաց երկրի։
Եբաց Նոյ զձեղուն տապանին.
և ետես, զի նուազեալ էր ջուրն յերեսաց երկրի։
Եւ ել Նոյ.
և կին նորա, և որդիք նորա, և կանայք որդւոց նորա, և ամենայն գազան, և ամենայն սողուն, և ամենայն թռչուն ելին ի տապանէ անտի։
Եւ շինեաց Նոյ սեղան Աստուծոյ.
և առ յամենայն անասնոց սրբոց և յամենայն թռչնոց սրբոց.
և եհան ողջակէզ ի վերայ սեղանոյն։

Գ. ԱՄՓՈՓՈՒՄՆ.

12. Աշխարհաբառի օգնութեամբ որոշել տալ՝ հետեւեալ իւրաքանչիւր բայի դէմքը, թիւը, ժամանակը եւ եղանակը.

խոնարհել տալ դեմքերը եզակի եւ յոգնակի: Գտնել տալ յծորդը (բայի սկիզբը) եւ խոնարհել տալ ներկայի բոլոր ձեւերը:

յիշեաց, ած, դադարեաց, խցան, արգելաւ, նստաւ, երաց, արձակեաց, ել, դարձաւ, ձգեաց, ընկալաւ, առ, գիտաց, յաւեաւ, նուազեաց, եռեսս, ելին, շինեաց, եհան.

երթայր, նուազէր, ունէր.

13. Որոշել տալ հետեւեալ իւրաքանչիւր բառի ուղղականը. բացատրել հայցականի, նախդրիւտրականի եւ յոգնակի ուղղականի կազմութիւնը. իւրաքանչիւր ուղղականից կազմել տալ այդ երեք ձեւը. ծանօթութիւն տալ անորոշ հայցականի մասին:

զնոյ, հողմ, զպատուհան, զաղաւնին, զամենայն երեսս, զձեռն, զնա, աւուրս, տերև, զձեղուն, սեղան, ողջակէզ. աղբիւրք, ջուրք, որդիք, կանայք.

ի լերինս, ի տապան, ի բերան, առ իւր, առ նա.

Դ. ԱՆԴՐԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՅԱԿՈԲԱՅ.

14. Իսահակը ծերացաւ. և նորա աչքերը տկարացան. կանչեց իւր մեծ որդուն Եսաւին. և ասաց Նորան. Ահա՛ ես ծերացել եմ. և չգիտեմ իմ մեռնելու օրը. առ հիմայ քու գործիքներդ. և գնա՛ դաշտը. և բռնէ՛ ինձ համար որս, և պատրաստէ՛ ինձ համար կերակուրներ, ինչպէս որ ես եմ սիրում. և բե՛ր, տո՛ւր ինձ, որ ուտեմ և օրհնէ՛ քեզ իմ անձս, քանի դեռ մեռել չեմ:

տկարացան=վատեցին.
կանչեց =կոչեաց.
մեծ=երէց.
ծերացել եմ=ծերացեալ եմ.
չգիտեմ=ոչ գիտեմ.
իմ մեռնելուս օրը=զօր վախճանի իմոյ.
հիմայ=արդ.
քու գործիքներդ=զգործիքդ.
օրհնէ=օրհնեսցէ.
բռնէ՛=որսա՛.
պատրաստէ՛=արա՛.
կերակուրներ=խորտիկս.

ինձ համար=ինձ.
ինչպէս որ=որպէս և
սիրում եմ=սիրեմ.
տո՛ւր=մատո՛.
որ ուտեմ= զի կերայց.
քանի դեռ մեռել չեմ=մինչև մեռեալ իցեմ.

Ծերացաւ Իսահակ. և վատեցին աչք նորա. կոչեաց զԵսաւ զորդի իւր զերէց. և ասէ ցնա. Ահաւասիկ ծերացեալ եմ ես. և ոչ գիտեմ զօր վախճանի իմոյ. արդ ա՛ռ դու զգործիքդ քո. և է՛լ ի դաշտ. և որսա՛ ինձ որս, և արա՛ ինձ խորտիկս, որպէս և ես սիրեմ: և բե՛ր, մատո՛ ինձ, զի կերայց և օրհնեսցէ զքեզ անձն իմ, մինչև մեռեալ իցեմ:

15. Ռեբեկան լսեց, որ Իսահակը խօսում էր իւր որդու հետ: Եսաւը գնաց դաշտը իւր հօր համար որս բռնելու: Ռեբեկան խօսաւ իւր որդու Յակոբի հետ և ասում էր. Ես իսկոյն լսեցի քու հօրիցդ, որ խօսում էր քու եղբօրդ հետ և ասում էր. «բե՛ր ինձ համար որս. և պատրաստէ՛ ինձ համար կերակուրներ, որ ուտեմ և օրհնեմ քեզ». այժմ լսէ՛ ինձ, որդի՛, ինչ որ քեզ կ'ասեմ. գնա՛ դաշտը և այնտեղից ա՛ռ երկու գեր և լաւ ուլեր. ես կըպատրաստեմ կերակուրներ քու հօրդ համար, ինչպէս որ նա սիրում է. և կըտաս քու հօրդ, և կ'ուտէ, որպէսզի օրհնէ՛ քեզ քու հայրդ, քանի դեռ մեռել չէ:

լսեց=լուաւ.
խօսում էր=խօսէր.
հետ=ընդ.
իւր որդու հետ=ընդ որդւոյ իւրում.
որս բռնելու=որսալ որս.
խօսաւ=խօսեցաւ.
իսկոյն=ահա՛.
լսեցի=լուայ.

կըպատրաստեմ=արարից.
կ'ուտէ=կերիցէ.
քու հօրից= ի հօրէ քումմէ.
օրհնեմ=օրհնեցից.
այժմ=արդ.
լսէ'=լուր.
ինչ որ=որպէս.
կ'ասեմ=պատուիրեմ.
գէր=փափուկ.
լաւ=ընտիր.
կըտաս=մատուցցես.
որպէսզի=զի.
քանի դեռ մեռել չէ=մինչչև մեռեալ իցէ.

Եւ լուաւ Ռեբեկա, զի խօսէր Իսահակ ընդ որդւոյ իւրում: Գնաց Եսաւ ի դաշտ որսալ որս հօր իւրում: Եւ խօսեցաւ Ռեբեկա ընդ Յակոբայ որդւոյ իւրում. և ասէ. Ահա լուայ ես ի հօրէ քումմէ, զի խօսէր ընդ եղբօր քում. և ասէր. «բե՛ր ինձ որս. և արա՛ ինձ խորտիկս, զի կերայց և օրհնեցից զքեզ». և արդ, որդեա՛կ իմ, լո՛ւր ինձ, որպէս ես պատուիրեմ քեզ. գնա՛ դու ի դաշտն և առ ինձ անտի երկուս ուլս փափուկս և ընտիրս. և արարից զնոսա խորտիկս հօր քում, որպէս և սիրէ. և մատուցես հօր քում. և կերիցէ, զի օրհնեսցէ զքեզ հայր քո, մինչչև մեռեալ իցէ:

16. Ասում է Յակոբ իւր մօրը Ռեբեկային. «իմ եղբայրս Եսաւը մազոտ մարդ է. և ես անմազ եմ. կարելի է հայրս շօշափէ ինձ և անպատիւ լինիմ նորա առաջը, և իմ վերայ քաշեմ անէծք և ոչ օրհնութիւն»: Եւ ասում է նորան իւր մայրը. «իմ վերայ լինի այն անէծքը, որդեա՛կ, միայն դու լսէ՛ իմ խօսքիս և գնա՛

բե՛ր ինձ համար»: Գնաց, առաւ և բերեց իւր մօր համար: Եւ պատրաստեց կերակուրներ, ինչպէս որ սիրում էր նորա հայրը:

Ռեբեկայինն=ցՌեբեկայ.
մազոտ=թաւ.
անմազ=լերկ.
մարդ=այր.
կարելի է=գուցէ.
շօշափէ=շօշափիցէ.
լինիմ=լիցիմ.
ապատիւ=արհամարհոտ.
նորա առաջը=առաջի նորա.
քաշեմ=ածիցեմ.
անէծք=անէծս.
նորան=ցնա.
իմ վերայ=ի վերայ իմ, յիմ վերայ.
իմ խօսքիս=ձայնի իմում.
գնա՛=երթ.
բե՛ր=ած.
բերեց=ած, էած.
պատրաստեց=արար.
ինչպէս=որպէս.

Եւ ասէ Յակոբ ցՌեբեկայ մայր իւր. «եղբայր իմ Եսաւ այր թաւ է և ես լերկ. գուցէ շօշափիցէ զիս հայր իմ, և լիցիմ առաջի նորա իբրև արհամարհոտ, և ածիցեմ ի վերայ իմ անէծս և ոչ օրհնութիւն»: Եւ ասէ ցնա մայրն իւր. «յիմ վերայ անէծք այն, որդեա՛կ, բայց միայն լո՛ւր ձայնի իմում. և երթ, ա՛ծ ինձ»: Գնաց և առ, ած մօր իւրում: Եւ արար խորտիկս, որպէս և սիրէր հայր նորա:

17. Ռեբեկան առաւ իւր մեծ որդու լաւ պատմուճանը և հագուց իւր փոքր որդուն Յակոբին. և ուլի մորթիներն անցուց նորա թևերին և նորա մերկ վզին. և տուեց իւր որդու Յակոբի ձեռքը այն կերակուրն ու հացը, որ պատրաստեց: Եւ տարաւ իւր հօրը, և ասաց. Հա՛յր. և նա ասում է. Ո՞վ ես դու, որ-

դեակ։ Յակոբն ասաց հօրը. «ես եմ քու անդրանիկդ Եսաւը. պատրաստեցի, ինչպէս որ ասացիր ինձ. վեր կաց, նստիր ու կեր իմ որսից, որ օրհնէ ինձ քու անձդ։

առաւ=էառ, առեալ.
լաւ=աղնիւ.
հագուց=զգեցոյց.
փոքր=կրտսեր, կրցեր.
ուլի մորթիներ=ուլենիս.
անցուց=ագոյց.
թևերին=ի բազուկս.
վզին=ի վերայ պարանոցի.
պատրաստեցի=արարի.
ասացիր ինձ=խօսեցար ընդ իս.
վեր կաց=արի,
նստիր=նիստ.
իմ որսից=յորսոյ իմմէ.
ինձ=զիս.

Եւ առեալ Ռեբեկայ զպատմուճանն ազնիւ որդւոյ իւրոյ երիցու, զգեցոյց Յակոբայ որդւոյ իւրում կրցերոյ. և ուլենիսն ագոյց ի բազուկս նորա, և ի վերայ մերկոյ պարանոցի նորա, և ետ զխորտիկն և զհացն, զոր արար, ի ձեռս Յակոբայ որդւոյ իւրոյ։ Եւ տարաւ հօր իւրում։ և ասէ. Հայր իմ։ և նա ասէ. Ո՞վ ես դու, որդեակ. և ասէ Յակոբ. «ես եմ Եսաւ անդրանիկն քո, արարի, որպէս և խօսեցար ընդ իս. արի, նիստ, և կեր յորսոյ իմմէ. զի օրհնեսցէ զիս անձն քո»։

Ե. ԿՐԿՆՈՒԹԻՒՆ.

18. Ծերացաւ Իսահակ.
և վատեցին աչք նորա.
կոչեաց զԵսաւ զորդի իւր զերէց.
և ասէ ցնա.

«Ահաւասիկ ես ծերացեալ եմ.
և ոչ գիտեմ զօր վախճանի իմոյ,
արդ առ դու զգործի քո.
և ել ի դաշտ.
և որսա ինձ որս.
և արա՛ ինձ խորտիկս, որպէս և ես սիրեմ.
և բեր, մատո՛ ինձ,
զի կերայց և օրհնեսցէ զքեզ անձն իմ,
մինչչև մեռեալ իցեմ»։
Եւ լուաւ Ռեբեկա,
զի խօսէր Իսահակ ընդ որդւոյ իւրում։
Գնաց Եսաւ ի դաշտ որսալ որս հօր իւրում։
Եւ խօսեցաւ Ռեբեկա ընդ Յակոբայ որդւոյ իւրում.
և ասէ.
«ահա՛ լուայ ի հօրէ քումմէ,
զի խօսէր ընդ եղբօր քում.
և ասէր. Բեր ինձ որս, և արա՛ ինձ խորտիկս, զի կերայց և օրհնեցից զքեզ.
և արդ, որդեակ իմ, լո՛ւր ինձ, որպէս ես պատուիրեմ քեզ.
գնա՛ դու ի դաշտն.
և առ ինձ անտի երկուս ուլս փափուկս և ընտիրս.
և արարից զնոսա խորտիկս հօր քում, որպէս և սիրէ.
և մատուսցես հօր քում.
և կերիցէ, զի օրհնեսցէ զքեզ հայր քո,
մինչչև մեռեալ իցէ»։
19. Եւ ասէ Յակոբ ցՌեբեկայ մայր իւր.
«եղբայր իմ Եսաւ այր թաւ է, և ես լերկ.
գուցէ շօշափիցէ զիս հայր իմ,
և լինիցիմ առաջի նորա իբրև արհամարհոտ,

և ածիցեմ ի վերայ իմ անէծս և ոչ օրհնութիւն»։
Եւ ասէ ցնա մայրն իւր.
«յիմ վերայ անէծք այն, որդեակ.
բայց միայն լո՛ւր ձայնի իմում.
և երթ, ա՛ծ ինձ»։
Գնաց և առ, ած մօր իւրում։
Եւ արար խորտիկս, որպէս և սիրէր Հայր նորա։
Եւ առեալ Ռեբեկայ զպատմուճանն ազնիւ որդւոյ
իւրոյ երիցու,
զգեցոյց Յակոբայ որդւոյ իւրում կրցերոյ,
և ուլենիսն ագոյց ի բազուկս նորա և ի վերայ մեր-
կոյ պարանոցի նորա.
և ետ զխորտիկն և զհացն, զոր արար, ի ձեռս Յա-
կոբայ որդւոյ իւրոյ։
Եւ տարաւ հօր իւրում.
և ասէ. Հա՛յր իմ.
և նա ասէ. Ո՞վ ես դու, որդեակ։
Եւ ասէ Յակոբ ցՀայրն.
«ես եմ Եսաւ անդրանիկն քո.
արարի, որպէս և խօսեցար ընդ իս.
արի՛, նի՛ստ, և կեր յորսոյ իմմէ,
զի օրհնեսցէ զիս անձն քո»։

Զ. ԱՄՓՈՓՈՒՄՆ.

20. Աշխարհաբառի օգնութեամբ որոշել հետեւեալ իւրաքանչիւր բայի դէմքը, թիւը, ժամանակը եւ եղանակը. գտնել իւրաքանչիւրի յծորդը եւ խոնարհել արդէն յայտնի բոլոր ձեւերը.

ծերացաւ, վատեցին, կոչեաց, լուաւ, գնաց, խօսեցաւ,
լուայ, արար, զգեցոյց, ագոյց, ետ, տարաւ, խօսեցար.
խօսէր, ասէր, սիրէր.

գիտեմ, սիրեմ, պատուիրեմ, սիրէ, ասէ.
առ, ել, որսա, արա, բեր, մատո՛, լո՛ւր, գնա՛, երթ,
ա՛ծ, արի՛, նի՛ստ, կեր.
կերայց, օրհնեցից, օրհնեսցէ, արարից, մատուսցես,
կերիցէ.
Հաշափիցէ, լինիցիմ, ածիցեմ.

21. Որոշել հետեւեալ իւրաքանչիւր բառի ուղղականը, որոշել հայցական եւ նախդրիւ տրական հոլովները, բացատրել սեռականի, վերջաւոր տրականի եւ բացառականի օրինակները։

զԵսաւ, զորդի, զերէց, զոր, զգործի, որս, խորտիկս,
զքեզ երկուս, ուլս, զնոսա, զիս, անէծս, օրհնութիւն,
զպատմուճանն, ուլենիսն, զհացն, զխորտիկն, զոր, ցնա,
ի դաշտ, ց Ռեբեկայ, ի բազուկս, ի ձեռս, ց Հայրն։
Նորա, իւր, վախճանի, իմոյ, քո, իմ, որդւոյ, իւրոյ,
երիցու, իվերայ մերկոյ պարանոցի.
ինձ, ընդ որդւոյ, ընդ Յակոբայ, ընդ եղբօր, քեզ, հօր
քում, ձայնի իմում, մօր իւրում, Յակոբայ, որդւոյ, իւրում,
կրցերոյ, ընդ իս.
ի հօրէ քումմէ, յորսոյ իմմէ, ի տապանէ, յամենայն
անասնոց սրբոց, յամենայն թռչնոց սրբոց։

1008
355568

Է. ԿՈՉՈՒՄՆ ՄՈՎՍԻՍԻ.

22. Եւ Մովսէս արաւծէր զխաշինս աներոյ իւրոյ.
և ած խաշինսն յանապատ.
և եկն ի լեառն Աստուծոյ ի Քորէբ։
Եւ երևեցաւ նմա Հրեշտակ Տեառն բոցով Հրոյ
ի միջոյ մօրենւոյ։
Եւ տեսանէր, զի մորենին վառեալ էր Հրով.
և ոչ այրէր մորենին։
Եւ ասէ Մովսէս.

« անցեալ տեսից զտեսիլն զայն մեծ.
զի՞ է, զի ոչ այրի մորենին»։

խաշն=տաւար, անասնեղէն. լեառն=սար.
անապատ=անբնակ տեղ. հուր=կրակ.
զի՞=ի՞նչպէս, ինչո՞ւ, ի՞նչ. մորենի=թուփ, մորի ծառ.

Լ--ծել՝ զխաշինս, զխաշինսն, զտեսիլն, զայն, յանապատ, ի լեառն, ի Քորէբ, աներոյ, Աստուծոյ, հրոյ, իւրոյ, մորենւոյ, տեառն, նմա, ի միջոյ, բոցով, հրով։

23. Կոչեաց զնա Տէր ի միջոյ մորենւոյն,
ասէ. Մովսէս, Մովսէս.
Եւ նա ասէ. Զի՞ է։
Եւ ասէ.
«մի՛ մերձենար այսր.
լո՛յծ զկօշիկս քո յոտից քոց,
զի տեղիդ, յորում կաս դու, երկիր սուրբ է»։
Եւ ասէ ցնա.
Ես եմ Աստուած հօր քոյ՝
Աստուած Աբրահամու, և Աստուած Իսահակայ և
Աստուած Յակոբայ։

մերձենալ=մօտենալ. լուծանել=քանդել բանալ, արձակել.
այսր=այստեղ.

Լ--ծել՝ զնա, զկօշիկս, ցնա, մորենւոյն, քո, հօր, Աբրահամու, Իսահակայ, Յակոբայ, ի միջոյ, յոտից, Մովսէս, տեղիդ, յորում.

24. Եւ դարձոյց Մովսէս զերեսս իւր.
քանզի երկնչէր հայել առաջի Աստուծոյ։
Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս.
«տեսի զչարչարանս ժողովրդեան իմոյ.
և ի՛չի փրկել զնոսա ի ձեռաց եգիպտացւոց.

արդ ե՛կ, առաքեցից զքեզ առ Փարաւոն արքայ
եգիպտացւոց.
և հանցես զժողովուրդ իմ զորդիս Իսրայէլի
յերկրէն Եգիպտացւոց.

դարձուցանել=դարձնել, շուռ տալ. իջանել=իջնել, ցած գալ. առաքել=ուղարկել, ղրկել.
քանզի=որովհետև. հանել=դուրս բերել, ազատել.
երկնչիլ=վախենալ. արքայ=թագաւոր.
հայիլ=մտիկ անել.

Լ--ծել՝ զերեսս, զչարչարանս, զնոսա, զքեզ, զժողովուրդ, զորդիսն, ցՄովսէս, առ Փարաւոն արքայ, ժողովրդեան Եգիպտացւոց, Իսրայէլի, իմ, իմոյ, ի ձեռաց, յերկրէն։

25. Եւ ասէ Մովսէս ցԱստուած.
Ո՞վ եմ ես, զի երթայցեմ առ Փարաւոն արքայ
Եգիպտացւոց և հանիցեմ զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն
Եգիպտացւոց։
Եւ ասէ Աստուած ցՄովսէս.
«այսպէս ասասցես ցորդիսն Իսրայէլի.
Տէր Աստուած հարցն ձերոց առաքեաց զիս առ
ձեզ և ասէ.
Այդ արարից ձեզ.
և հանից զձեզ յերկրէ չարչարանաց Եգիպտացւոց
յերկիր, որ բղխէ զկաթն և զմեղր։
Եւ լուիցեն ձայնի իմում»։

այդ առնել=օգնութեան հասնել, օգնել.
բղխել=թափել, վազեցնել.

Լ--ծել՝ ցԱստուած, ցորդիսն, յերկիր, առ Փարաւոն արքայ, առ ձեզ, զորդիսն, զիս, զձեզ, զկաթն, զմեղր, հարցն, ձերոց, չարչարանաց, ձայնի, իմում, ձեզ։

26. Պատասխանի եւ Մովսէս և ասէ.
«եթէ չհաւատայցեն ինձ,
և ոչ լուիցեն ձայնի իմում,
զի՞նչ ասացից ցնոսա»։
Ասէ ցնա Տէր.
Զի՞նչ է այդ, որ ի ձեռին քում է։
Եւ նա ասէ. Գաւազան։
Եւ ասէ. Ընկեա՛ զդա ի գետին։
Եւ ընկէց զնա ի գետին։
Եւ եղև օձ։
Եւ փախեաւ Մովսէս ի նմանէ։
Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս.
«Ձգեա՛ զձեռն քո.
և բուռն հա՛ր զտտանէն»։
Եւ ձգեաց Մովսէս զձեռն իւր.
և բուռն եհար զտտանէն։
Եւ եղև գաւազան ի ձեռին նորա։

ընկենուլ=գցել, նետել. բուռն հարկանել=ձեռք տալ, բռնել.
փախչիլ, փախնուլ=փախնել. տուտ=պոչ.
բուռն հա՛ր զտտանէն=պոչից բռնէ՛.

Լ՝ձել՝ ցնոսա, ցնա, ի գետին. զդա, զնա, զձեռն. ձայ-ձայնի, իմում, ինձ. ի ձեռին. ի նմանէ. զտտանէն.

27. Եւ ասէ ցնա դարձեալ Տէր.
Ա՛րկ զձեռն քո ի ծոց քո։
Եւ արկ զձեռն իւր ի ծոց իւր.
և եհան զնա ի ծոցոյ իւրմէ.
և եղև ձեռն նորա բորոտ իբրև զձիւն։
Եւ ասէ ցնա.
Ա՛րկ զձեռն քո ի ծոց քո։

Եւ արկ զձեռն իւր ի ծոց իւր.
և եհան զնա ի ծոցոյ իւրմէ.
և դարձեալ անդրէն ի նոյն հաստատեցաւ ի գոյն մարմնոյ իւրոյ։

արկանել=քցել, դնել.
հաստատիլ=փոխուել, լինել.

Լ՝ձել՝ ցնա, ի ծոց, ի նոյն, ի գոյն. զձեռն, զնա, զձիւն. նորա, իւր, մարմնոյ, իւրոյ. ի ծոցոյ իւրմէ. արկ, արկ, եհան, հաստատեցաւ։

28. Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր.
«աղաչեմ զքեզ, Տէր.
չեմ բաւական.
զի նրբաձայն և ծանրալեզու եմ ես»։
Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս.
«ո՞վ ետ բերան մարդոյ.
կամ ո՞վ արար զխուլն և զհամր, զականին և զկոյր.
ո՞չ ապաքէն ես Աստուած.
և արդ երթ.
և ես բացից զբերան քո.
և խելամուտ արարից զքեզ։»
աղաչել=խնդրել.
բաւական=կարող.
նրբաձայն=բարակ ձայն ունեցող.
ծանրալեզու=ծանր խօսող. դժուարութեամբ խօսող.
համր=մունջ, անլեզու.
ականի=աչք ունեցող, ոչ կոյր.
ո՞չ ապաքէն=չէ՞ որ.
խելամուտ առնել=միտք տալ. խելք տալ.
աւանի՛կ=ահա՛.
պատգամ=պատուէր. հրաման.

Լ--ձել՝ ցՏէր, ի բերան. զքեզ, զխուլն, զՀամբ, զականին, զկոյր, զբերան, զպատգամս, զձեզ. քո, Նորա, իմ. մարդոյ, ընդ նմա։

29. Գնաց Մովսէս.
և դարձաւ առ աներ իւր և ասէ ցնա.
«դարձայց և երթայց առ եղբարս իմ յԵգիպտոս.
և տեսից, թէ տակաւին կենդանի՞ իցեն։»
Եւ առեալ Մովսիսի զկին և զմանկունս իւր և
եհան զնոսա ի գրաստս.
և դարձաւ յԵգիպտոս։
Եւ պատմեաց Մովսէս Ահարոնի զամենայն պատ-
գամսն։
Գնացին Մովսէս և Ահարոն.
և ժողովեցին զամենայն ծերակոյտ որդւոցն Իսրայէլի.
և խօսեցաւ Ահարոն զամենայն պատգամսն, զոր
խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի.
և արար նշանս առաջի ժողովրդեան։
Եւ հաւատաց ժողովուրդն և ուրախ եղև.
խոնարհեցաւ ժողովուրդն և երկիր եպագ։

տակաւին=դեռ. խոնարհիլ= վար ընկնիլ։
գրաստ=բեռնակիր անասուն, նշան=հրաշք, զարմանալի բան
տաւար. երկիր պագանել=գետինը համբուրել.
ծերակոյտ=ծերերի ժողով,
խորհուրդ.

Լ--ձել՝ առ աներ, առ եղբարս, յԵգիպտոս, ի գրաստս. զկին, զմանկունս, զնոսա, զամենայն պատգամսն, զամենայն ծերակոյտ, զոր, նշանս. իմ, իւր, որդւոցն, առաջի ժողովրդեան, Մովսիսի, Ահարոնի, ընդ Մովսիսի։

Ը. ԵՐԿԻՐՆ ԱՒԵՏԵԱՑ.

30. Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ասէ.
«առաքեա՛ արս և լրտեսեսցեն զերկիրն, զոր ես
տաց որդւոցն Իսրայէլի։»
Եւ առաքեաց զնոսա Մովսէս յանապատէն և ասէ.
«ելէ՛ք ընդ անապատդ.
և ամբարձա՛յք ի լեառնն.
և տեսջի՛ք զերկիրն.
և ժրասջի՛ք, առջի՛ք ի պտղոյ երկրին»։

լրտեսել=ծածուկ լուր առնել. ժրանալ=ժիր լինիլ, աշխատել.
ամբառնալ=բարձրանալ, վեր ելանել=գնալ անցնել.
ելնել.

Լ--ձել՝ խօսեցաւ, առաքեաց. լրտեսեսցեն, տաց, առաքեա՛, ելէ՛ք, ամբարձա՛յք, տեսջի՛ք, ժրասջի՛ք, առջի՛ք. յանապատէն, ի պտղոյ. ընդ Մովսիսի. որդւոցն, ընդ անապատդ, ի լեառն, ցնոսա. արս, զերկիրն, զնոսա, Իսրայէլի, երկրին։

31. Ելին ընդ անապատն.
և եկին մինչև ցՀորն ողկուզոյ.
և լրտեսեցին զնա.
և հատին անտի ուռ որթոյ և ողկոյզ խաղողոյ ի նմա.
և բարձին զնա լծակօք։
Եւ դարձան անդրէն որդիքն Իսրայէլի յետ աւուրց
քառասնից. և հասին առ Մովսէս և առ Ահարոն և առ
ամենայն ժողովուրդ Իսրայէլի.
և ետուն նոցա զրոյց.
և ցուցին զպտուղ երկրին։

ողկոյզ=խաղողի ճութ. բառնալ=վերցնել, տանել.
հատանել=կտրել. լծակ=երկար ձող, բեռ վերցնելու գործիք.
անտի=նորանից, այնտեղից. զրոյց=խօսք, լուր, տեղեկութիւն.

ուռ=ճիւղ, ճող. ցուցանել=ցոյց տալ.
որթ=խաղողի թուփ, վազ. հասանել=հասնել.

Լ--ձել՝ ելին, եկին, լրտեսեցին, հատին, բարձին, հասին, ցուցին, ետուն. դարձան. ընդ անապատն, ց ձորն, ողկուզոյ, խաղողոյ, հետ աւուրց քառասնից, երկրին. ի նմա, լծակօք.

32. Եւ պատմեցին Նոցա և ասեն.
«չոգաք յերկիր, յոր առաքեցեր զմեզ.
երկիր բղխէ զկաթն և զմեղր.
և այս է պտուղ նորա.
բայց ազգն սաստիկ էր.
քաղաքք ամուրք և պարսպաւորք և մեծամեծք յոյժ.
ի նմա արք յաղթահասակք են.
տեսաք անդ և սկայս.
և էաք յաչս Նոցա իբրև մարախ»։

չոգաք=գնացինք. սկայ=հսկայ, փահլէվան.
սաստիկ=զօրեղ, ուժով. մարախ=մորեխ.
պարսպաւոր=պատերով բոլորած. յոյժ=շատ, խիստ.
մեծամեծ=շատ մեծ. յաղթահասակ=բարձր հասակով.

Լ--ձել՝ պատմեցին, առաքեցեր, տեսաք, էաք, յօր, սկայս, իբրև մարախ. ի նմա, յաչս. նորա, Նոցա։

33. Եւ ձայն բարձին ամենայն ժողովուրդն.
և ելաց ազգն զգիշերն ողջոյն.
և տրտնջեաց ժողովուրդն զՄովսիսէ և զԱհարօնէ.
և ասէ ցնոսա ամենայն ժողովուրդն.
«լաւ էր, եթէ մեռեալ էաք յերկրին Եգիպտացւոց.
կամ թէ յանապատի աստ իսկ մեռանէաք.
և արդ լաւ իցէ մեզ դառնալ անդրէն յԵգիպտոս»։

ձայն բառնալ=ձայն բարձրացնել աղաղակել. ելաց=լաց եղաւ.

ողջոյն=բոլոր, ողջ. տրտնջել՝ տրտնջալ=դժգոհ լինել.

Լ--ձել՝ բարձին, ելաց, տրտնջեաց, մեռանէաք, էաք. իցէ. զՄովսիսէ, զԱհարօնէ. յերկրին, յանապատի. ցնոսա, յԵգիպտոս, զգիշերն ողջոյն։

Թ. ԿՈՉՈՒՄՆ ԳԵԴԷՈՆԻ.

34. Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի չար առաջի Տեառն.
և ետ զնոսա Տէր ի ձեռս Մադիամու ամս եօթն.
և արարին որդիքն Իսրայէլի գոմս ի լերինս և յայրս և յամուրս.
և լինէր, իբրև վարէր այր Իսրայէլի՝ ելանէր Մադիամ և ապականէր զբերս երկրին։

Գտնել հետեւեալ խօսքերը՝ առնել, տալ. լինիլ. վարել, ելանել։

արարին չար=չար գործ արին, մեղք գործեցին. ամուր=ապահով տեղ.
ետ ի ձեռս=ձեռքը տուեց, մատնեց. բերք=պտուղ, բարի.
արարին գոմս=գոմեր շինեցին. ապականել=փչացնել.
այր=քարայր, մաղարայ (այրի. այրիւ). այր=տղամարդ (առն, արամբ)

Լ--ձել՝ արարին, ետ, լինէր, վարէր, ապականէր, ելանէր. յայրս, ի լերինս, յամուրս, ի ձեռս. չար, զնոսա, գոմս, զբերս, ամս եօթն. Իսրայէլի, Մադիամու, երկրին, առաջի Տեառն. իբրև վարէր. ելանէր Մադիամ։

35. Եւ հասանէին իբրև զմարախ.
և ոչ գոյր թիւ նոցա և ուղտուց իւրեանց.
և աղքատացաւ Իսրայէլ յոյժ.
և աղաղակեցին որդիքն Իսրայէլի առ Տէր։

Եւ եկն հրեշտակ Տեառն.
և նստաւ ընդ կաղնեաւն։
Եւ Գեդէոն ծեծէր ցորեան ի կալ.
և երևեցաւ նմա հրեշտակ Տեառն և ասէ ցնա.
Տէր ընդ քեզ։
Եւ ասէ ցնա Գեդէոն.
Եթէ էր Տէր ընդ մեզ, ընդէր գտին զմեզ ամենայն չարիքս այսոքիկ։

Գտնել հետեւեալ բառերը՝ հասանել, գալ, նստիլ գտանել, այս, նա։

ոչ գոյր=չկար. ընդ կաղնեաւն=կաղնի ծառի տակ.
ընդէր=ինչո՞ւ. չարիք=անբաղդութիւն, վնաս.

Լ--ձել՝ հասանէին, ծեծէր, ոչ գոյր, աղքատացաւ, աղաղակեցին, երևեցաւ, գտին. ուղտուց, իւրեանց, Տեառն. իբրև զմարախ, ցորեան, ընդ քեզ ընդ մեզ, նմա, ընդ կաղնեաւն։

36. Եւ հայեցաւ ընդ նա հրեշտակն Տեառն և ասէ ցնա.
Երթ զօրութեամբդ քով այդուիկ և փրկեսցես զԻսրայէլ ի ձեռաց Մադիամու։
Եւ ասէ Գեդէոն.
«արասցես ինձ նշան, եթէ խօսեսցիս ընդ իս.
մի՛ գնասցես աստի, մինչև եկից առ քեզ և բերիցզզոհ իմ և եդից առաջի քո։»
Եւ ասէ. Ես եմ. և նստայց աստ, մինչև դարձցիս առ իս։
Եւ եմուտ Գեդէոն.
և հասոյց ուլ մի յայծեաց և արդու մի ալիւր բաղարջ.
և զմիսն եդ ի վերայ խանի.
և զարգանակն արկ ի պոյտն.

և եհան առ նա ընդ կաղնեաւն.
և երկիր եպագ։

Գտնել հետեւեալ բառերը՝ բերել, գալ, դնել, մտանել. արկանել, հանել, պագանել, այդ. ես։

նշան առնել=նշան ցոյց տալ, հրաշք անել. ընդ իս=ինձ հետ.
արասցե՛ս ինձ նշան=ինձ մի նշան տուր. զոհ=մատաղ.
այծիք=այծերի հօտ. խան=սինի, մեծ ափսէ.
արդու=չանախ, աման. արգանակ=մսի ջուր, չորպա,
բաղարջ=անխմոր, անեկ. պոյտն=պուտուկ, աման.
հասուցանել=հասցնել, բերել.

Լ--ձել՝ երթ, արասցես, մի՛ գնասցես, եմուտ, հասոյց, եդ, արկ, եհան, եպագ, եկից, բերիցս, եդից, նստայց, դարձցիս. առ իս, առ քեզ, ի պոյտն, ընդ նա, ընդ իս. յայծեաց, ի վերայ խանի, ընդ կաղնեաւն, զօրութեամբդ քով այդուիկ. արդու մի ալիւր բաղարջ։

37. Եւ ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն.
«առ դու զմիսդ և զհացդ բաղարջ.
և դիր ի վերայ վիմին այնորիկ.
և հեղ զարգանակն։»
Եւ արար այնպէս։
Եւ ձգեաց հրեշտակն Տեառն զծայր գաւազանին.
և հասոյց ի միսն և ի բաղարջսն.
և բորբոքեցաւ հուր ի վիմէ անտի.
և եկեր զմիսն և զբաղարջսն։
Եւ հրեշտակն Տեառն գնաց յաչաց նորա։

Գտնել հետեւեալ բառերը՝ առնուլ, դնել, առնել, Տէր, աչք։

վէմ=քար, ժայռ. հասուցանել=հասցնել, մոտեցնել.
ի վիմէ անտի=այն քարից. բորբոքիլ=վառուիլ, բոցալինել.

Հեղուլ=թափել, ածել լցնել. եկեր=կերաւ, ոչնչացուց.

Լ--ծել՝ հեղ, հասոյց, բորբոքեցաւ, եկեր, գնաց. ի վերայ վիմին այնորիկ, ի վիմ, յաչաց։

38. Եւ հոգի տեառն զօրացոյց զԳեդէոն.
և եհար փող եղջերաւն.
և արձակեաց հրեշտակս։
Եւ ասէ Գեդէոն ցԱստուած.
«ահա դնեմ գզաթ մի ասուի ի կալ.
եթէ լինիցի անձրև ի վերայ գզաթուն միայն, և ի վերայ ամենայն երկրի ցամաքութիւն, գիտացից, եթէ փրկեսցես ձեռամբ իմով զԻսրայէլ։»
Եւ կանխեաց Գեդէոն ընդ առաւօտն.
և քամեաց զգզաթն.
և էջ ցօղ ի գզաթէ անտի լի կոնքիւ ջրոյ։

Գտնել հետեւեալ բառերը՝ *փրկել, գիտել, իջանել. ձեռն, տէր։*

զօրացուցանել=ոյժ տալ, զօրացնել. — *գզաթ ասուի=մի կտոր բուրդ*
փող հարկանել=փող փչել. — *կանխել=շտապել, գնալ.*
եղջիւր=կոտոշ, պող. — *կոնք=թաս, լական.*
գզաթ=բուրդի կտոր. — *ցօղ=շաղ, ջուր.*
ասու=բուրդ. — *լի=լիքը.*

Լ--ծել՝ զօրացոյց, եհար, կանխեաց, էջ. եղջերաւն, կոնքիւ, ձեռամբ, իմով, ի կալ, ընդ առաւօտն, ի վերայ գզաթուն, ի վերայ ամենայն երկրի, ասուի, ի գզաթէ։

39. Եւ ասէ Գեդէոն ցԱստուած.
«փորձեցից միւս անգամ գզաթուն.
և եղիցի միւս անգամ ցամաքութիւն ի վերայ գզաթուն միայնոյ.
և ի վերայ ամենայն երկրի եղիցի անձրև։»
Եւ արար Աստուած այնպէս ի գիշերին յայնմիկ։

Եւ բաժանեաց Գեդէոն զերեքհարիւր այրն յերիս առաջս.
և ետ զփողսն եղջերեայս ի ձեռս ամենեցունց, և ջահս ի մէջ սափորոցն։
Եւ ասէ ցնոսա.
«Ընդ իս հայեսջիք, և այնպէս արասջիք.
և հարիցս զփողն եղջերեայ, հարջիք և դուք զփողսն եղջերեայս.
և ասասջիք. Սուր Տեառն և Գեդէոնի։

Գտնել հետեւեալ բառերը՝ *փորձել, տալ, հայիլ, հարկանել, առնել, ասել։*

առաջ=գունդ, մաս, բաժին. — *սափոր=ծափ, ման.*
եղջերեայ=եղջիւրից շինած, կոտոշէ. — *եղիցի=թող լինի.*
ջահ=լապտեր, ճրագ. — *գզաթուն=գզաթով.*

Լ--ծել՝ փորձեցից, եղիցի, հայեսջիք, արասջիք, հարջիք, ասասջիք, գզաթուն, ի վերայ գզաթուն միայնոյ, ի վերայ ամենայն երկրի, ի մէջ սափորոցն, ի գիշերին յայնմիկ, ընդ, իս, յերիս առաջս։

40. Եւ եմուտ Գեդէոն և հարիւր այր ընդ նմա ի կողմն բանակին.
զարթուցին զպահապանսն.
և հարին զփողսն եղջերեայս.
և թօթափեցին զսափորսն։
Եւ հարին զփողսն եղջերայս երեքին առաջքն.
և խորտակեցին զսափորսն.
և առին ձախու ձեռամբք զջահսն և աջու ձեռօք իւրեանց զփողսն հարկանել.
և աղաղակեցին և ասեն. Սուր Տեառն և Գեդէոնի։
Եւ գոչեցին երեքհարիւրեքին փողքն եղջերեայք.
և փախեաւ ամենայն բանակն։

Եւ ասէ Գեդէոն.
«Իջէք յառաջս Մադիամու.
ԵՒ կալարուք զկիրճս ջրոցն։»
Եւ գոչեաց ամենեայն այր.
և կալան զանցս ջրոց.
և հալածեցին զՄադիամ։

Գտնել հետեւեալ բառերը՝ հարկաւել, առնուլ, փախչիլ, ջուր, ձեռն.

առին հարկանել=սկսեցին զարնել, խփել.
երեքհարիւրեքին փողքն=բոլոր երեքհարիւր փողը միասին.
կալնուլ=բռնել, կապել. կալարուք=բռնեցէք.
կալան=բռնեցին.
թօթափել=թափտալ թօթուել. հալածել=քշել, վռնտել.
գոչել=գոռալ, գոռգոռալ. կիրճ=նեղ ճանապարհ, լեռնային անցք.

Լ--ձել՝ հարին, խորտակեցին, առին, փախեաւ, իջէք, կալարուք կալան, գոչեաց, հալածեցին, ձեռամբք, ձեռօք, յառաջս, զկիրճս, զանցս։

Ժ. ԱՌԱԿ.

Առն միոջ էին երկու որդիք. և մատուցեալ առ առաջինն ասէ. Որդեա՛ք, երթ այսօր, գործեա՛ յայգւոջ։ Նա պատասխանի ետ և ասէ. Երթամ, Տէր և ոչ չոգաւ։ Մատեաւ և առ միւսն և ասէ նոյնպէս։ Նա պատասխանի ետ և ասէ. Ոչ կամիմ. բայց յետոյ զղջացաւ և չոգաւ յայգին։

ԺԱ. ՊԱՍԵՔ.

Եկն օր բաղարջակերացն, յորում օրէն էր զենուլ զպասեքն։ Եւ առաքեաց զՊետրոս և զՅովհաննէս և ասէ. Երթա՛յք, պատրաստեցէ՛ք մեզ զպասեքն, զի կերի-

ցուք։ Եւ նոքա ասեն. Ո՞ւր կամիս, զի պատրաստեսցուք։ Եւ ասէ ցնոսա։» Ահա՛ իբրև մտանիցէք ի քաղաքն, պատահեսցէ ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ. երթիջի՛ք զհետ նորա ի տունն, յոր մտանիցէ, և ասասջի՛ք ցտանուտէր տանն. Վարդապետ ասէ քեզ. Ո՞ւր են վանքն իմ, յորում զպասեքն ուտիցեմ աշակերտօքս հանդերձ. և նա ցուցցէ ձեզ վերնատունն մի մեծ զարդարեալ. և անդ պատրաստեսջի՛ք։» Եւ գնացեալ գտին, որպէս ասացն նոցա. և պատրաստեցին զպասեքն։ Եւ իբրև ժամ եղև, բազմեցաւ, և երկոտասան առաքեալքն ընդ նմա։

ԺԲ. ԽՈՆԱՐՀՈՒԹԻՒՆ ՅԻՍՈՒՍԻ.

Եւ ի լինել ընթրեացն յառնէ Յիսուս յընթրեաց անտի և դնէ զհանդերձսն։ Եւ առեալ ղենջակ մի սփածաւ. և ապա առեալ ջուր արկ ի կօնք. և սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն. և սրբէր ղենջեկաւն, զոր սփածեալ էր։ Գայ առ Սիմովն Պետրոս. և նա ասէ ցնա. „Տէր, դու զքո՞ զոտս լուանաս։“ Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. Զոր ինչ ես գործեմ, դու այժմ ոչ գիտես, բայց ապա գիտասջի՛ր։ Ասէ ցնա Պետրոս. Ոչ լուասցես զոտս իմ յաւիտեան։ Պատասխանի ետ Յիսուս. Եթէ ոչ լուացից զքեզ, ոչ ունիս ընդ իս մասն։ Եւ յորժամ լուաց, առ զհանդերձսն իւր և դարձեալ բազմեցաւ։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ
ԻԻԶԱԲԵԼ
ԱԵՐՈՐԻԱՆ - ԻՆՃԻԿԵԱՆԻ
23 ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ 1929 ԹՈՒԻ

ԺԳ. ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՆ

Խոնար-հումն.	Դէմք.	ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑ.		ՍԱՀՄԱՆ. ԱՆԿԱՏԱՐ.		ՍՏՈՐԱԴԱՍ. ԱՊԱՌՆԻ.		ՍԱՀՄԱՆ. ԿԱՏԱՐԵԱԼ.		ՍԱՀՄԱՆ. ԱՊԱՌՆԻ.		ՀՐԱՄ. ՆԵՐԿԱՑ.	
		Եզակի	Յոգնակի.	Եզակի	Յոգնակի.	Եզակի	Յոգնակի.	Եզակի	Յոգնակի.	Եզակի	Յոգնակի.	Եզակի	Յոգնակի.
1.	1	Հեղում	Հեղումք	Հեղուի	Հեղուաք	Հեղուցում	Հեղուցումք	Հեղի	Հեղաք	Հեղից	Հեղցուք	«	«
	2	Հեղուս	Հեղուք	Հեղուիր	Հեղուիք	Հեղուսցուս	Հեղուցուք	Հեղեր	Հեղիք	Հեղցես	Հեղջիք	Հե՛ղ	Հեղէ՛ք
	3	Հեղու	Հեղուն	Հեղոյր	Հեղուին	Հեղուսցու	Հեղուցուն	Հեղ, եՀեղ	Հեղին	Հեղցէ	Հեղցեն	«	«
2	1	Կարդամ	Կարդամք	Կարդայի	Կարդայաք	Կարդայցեմ	Կարդայցեմք	Կարդացի	Կարդացաք	Կարդացից	Կարդասցուք	«	
	2	Կարդաս	Կարդաք	Կարդայիր	Կարդայիք	Կարդայցես	Կարդայցէք	Կարդացեր	Կարդացիք	Կարդասցես	Կարդասջիք	Կարդա՛	Կարդացէ՛ք
	3	Կարդայ	Կարդան	Կարդայր	Կարդային	Կարդայցէ	Կարդայցեն	Կարդաց	Կարդացին	Կարդասցէ	Կարդասցեն	«	«
3.	1	Գրեմ	Գրեմք	Գրէի	Գրէաք	Գրիցեմ	Գրիցեմք	Գրեցի	Գրեցաք	Գրեցից	Գրեսցուք	«	«
	2	Գրես	Գրէք	Գրէիր	Գրէիք	Գրիցես	Գրիցէք	Գրեցեր	Գրեցիք	Գրեսցես	Գրեսջիք	Գրեա՛	Գրեցէ՛ք
	3	Գրէ	Գրեն	Գրէր	Գրէին	Գրիցէ	Գրիցեն	Գրեաց	Գրեցին	Գրեսցէ	Գրեսցեն	«	«
4.	1	Խօսիմ	Խօսիմք	Խօսէի	Խօսէաք	Խօսիցիմ	Խօսիցիմք	Խօսեցայ	Խօսեցաք	Խօսեցայց	Խօսեցուք	«	«
	2	Խօսիս	Խօսիք	Խօսէիր	Խօսէիք	Խօսիցիս	Խօսիցիք	Խօսեցար	Խօսեցայք	Խօսեսցիս	Խօսեսջիք	Խօսեա՛ց	Խօսեցարո՛ւք
	3	Խօսի	Խօսին	Խօսէր	Խօսէին	Խօսիցի	Խօսիցին	Խօսեցաւ	Խօսեցան	Խօսեսցի	Խօսեսցին	«	«
5.	1	Մոռանամ	Մոռանամք	Մոռանայի	Մոռանայաք	Մոռանայցեմ	Մոռանայցեմք	Մոռացայ	Մոռացաք	Մոռացայց	Մոռացուք	«	«
	2	Մոռանաս	Մոռանաք	Մոռանայիր	Մոռանայիք	Մոռանայցես	Մոռանայցէք	Մոռացար	Մոռացայք	Մոռացիս	Մոռասջիք	Մոռացիր	Մոռացարո՛ւք
	3	Մոռանայ	Մոռանան	Մոռանայր	Մոռանային	Մոռանայցէ	Մոռանայցեն	Մոռացաւ	Մոռացան	Մոռացի	Մոռացէն	«	«
6.	1	Թագչիմ	Թագչիմք	Թագչէի	Թագչէաք	Թագչիցիմ	Թագչիցիմք	Թագեայ	Թագեաք	Թագեայց	Թագիցուք	«	«
	2	Թագչիս	Թագչիք	Թագչէիր	Թագչէիք	Թագչիցիս	Թագչիցիք	Թագեար	Թագեայք	Թագիցիս	Թագիջիք	Թագի՛ր	Թագերո՛ւք
	3	Թագչի	Թագչին	Թագչէր	Թագչէին	Թագչիցի	Թագչիցին	Թագեաւ	Թագեան	Թագիցի	Թագիցին	«	«
7.	1	փախնում	փախնումք	փախնուի	փախնուաք	փախնուցում	փախնուցումք	փախեայ	փախեաք	փախեայց	փախիցուք	«	«
	2	փախնուս	փախնուք	փախնուիր	փախնուիք	փախնուցուս	փախնուցուք	փախեար	փախեայք	փախիցիս	փախիջիք	փախի՛ր	փախերո՛ւք
	3	փախնու	փախնուն	փախնոյր	փախնուին	փախնուցու	փախնուցուն	փախեաւ	փախեան	փախիցի	խախիցին	«	«
8.	1	տեսանեմ	տեսանեմք	տեսանէի	տեսանէաք	տեսանիցեմ	տեսանիցեմք	տեսի	տեսաք	տեսից	տեսցուք	«	«
	2	տեսանես	տեսանէք	տեսանէիր	տեսանէիք	տեսանիցես	տեսանիցէք	տեսեր	տեսիք	տեսցես	տեսջիք	տե՛ս	տեսէ՛ք
	3	տեսանէ	տեսանեն	տեսանէր	տեսանէին	տեսանիցէ	տեսանիցեն	տես, ետես	տեսին	տեսցէ	տեսցեն	«	«
9.	1	ուսանիմ	ուսանիմք	ուսանէի	ուսանէաք	ուսանիցիմ	ուսանիցիմք	ուսայ	ուսաք	ուսայց	ուսցուք	«	«
	2	ուսանիս	ուսանիք	ուսանէիր	ուսանէիք	ուսանիցիս	ուսանիցիք	ուսար	ուսայք	ուսցիս	ուսջիք	ուսի՛ր	ուսարուք
	3	ուսանի	ուսանին	ուսանէր	ուսանէին	ուսանիցի	ուսանիցին	ուսաւ	ուսան	ուսցի	ուսցին	«	«

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԺԴ. ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ՀՈԼՈՎՈՒՄՆ

Հոլովումն	ՈՒՂՂԱԿԱՆ		ՍԵՌԱԿԱՆ		ԲԱՑԱՌԱԿԱՆ		ԳՈՐԾԻԱԿԱՆ	
	Եզակի	Յոգնակի	Եզակի	Յոգնակի	Եզակի	Յոգնակի	Եզակի	Յոգնակի
1.	ակն անձն	ակունք անձինք	ական անձին	ականց անձանց	յականէ յանձնէ	յականց յանձանց	ակամբ անձամբ	ակամբք անձամբք
2.	արիւն	արիւնք	արեան	արեանց	յարենէ	յարեանց	արեամբ	արեամբք
3.	եղբ աստղ	եղերք աստեղք	եղեր աստեղ	եղերց աստեղց	յեղերէ յաստեղէ	յեղերց յաստեղց	եղերբ աստեղբ	եղերբք աստեղրք
4.	գերի Զարուհի	գերիք —	գերւոյ Զարուհեայ	գերեաց —	ի գերւոյ ի Զարուհեայ	ի գերեաց —	գերեաւ —	գերեօք —
5.	աշխարհ Վահան	աշխարհք —	աշխարհի Վահանայ	աշխարհաց —	յաշխարհէ ի Վահանայ	յաշխարհաց —	աշխարհաւ Վահանաւ	աշխարհօք —
6.	բան	բանք	բանի	բանից	ի բանէ	ի բանից	բանիւ	բանիւք
7.	աթոռ	աթոռք	աթոռոյ	աթոռոց	յաթոռոյ	յաթոռոց	աթոռով	աթոռովք
8.	գրաստ	գրաստք	գրաստու	գրաստուց	ի գրաստու	ի գրաստուց	գրաստու	գրաստուք

2013
3759
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0061987